

Nr 5.

Ankom till Riksdagens kansli den 7 mars 1911 kl. 1 e. m

Andra kammarens femte tillfälliga utskotts utlåtande nr 5 i anledning af väckt motion om anhållan, att Kungl. Maj:t ville lifligt inrikta sina bemödanden på att till norden sammanföra internationella institutioner och möten samt genom officiellt svenskt initiativ befrämja frågan om skapandet af ett världsspråk.

Uti en inom Andra kammaren väckt motion nr 237 har herr Carl Lindhagen hemställt,

att Riksdagen måtte anhålla, att Kungl. Maj:t ville lifligt inrikta sina bemödanden på

1:o) att sammanföra hit till norden internationella institutioner och möten för främjande af mänsklighetens samfällda lifsintressen;

2:o) att genom svenskt officiellt initiativ särskildt befrämja den viktiga frågan om skapandet af ett världsspråk.

Såsom motivering härför har motionären anført:

»Uti två föregående motioner nr 235 och 236 har framhållits, huru-
som framtidens nydaningar inom vår utrikespolitik ligga i en när-
mare sammanslutning mellan de skandinaviska länderna och i be-
främjande på ett omgestaltande sätt af våra vänskapliga förbindelser
med det stora ryska folket.

Men samtidigt måste svenskarna eller, för att tala framtidens
språk, skandinaverna själfallet upprätthålla och vidga sina förbindelser
med hela den öfriga världen. De vägar som här kunna vandra äro

Bihang till Riksd. prot. 1911. 9 Saml. 2 Afd. 2 Band. 5 Ser. 5 Häft. (Nr 5.) 1

Motionen.

säkerligen många. I detta sammanhang må endast fästas uppmärksamhet på en viss detalj, nämligen angelägenheten att sammanföra brännpunkter af internationellt lif äfven hos oss.

På grund af afundsamheten mellan stormakterna har det blifvit nästan internationell statsrätt, att de små staterna skola bereda fristad för internationella freds- och rättsinstitutioner och äfven alltmer utöfva värdskap vid internationella förhandlingar. En verklig täflan härom äger rum mellan Schweiz, Belgien och Holland. Man finner det där vara en heder och lyftning för länderna och äfven ekonomisk fördel att på detta sätt medverka till humanismens utbredning bland människosläktet i gemen.

Hos oss kan däremot knappast spåras ett dylikt målmedvetet intresse. En och annan utländsk kongress påtvingas oss visserligen, men kan man finna någon förevändning att sätta sig på tvären, så begagnas den på många håll med förtjusning.

Karakteristiskt för vår storslagenhet äro alla dessa vidrigheter, som man sökt bereda den internationella kvinnorösträttskongressen, en representation från en mängd nationer, som enligt den näst föregående kongressens uttryckliga önskan velat sammanträda i den svenska hufvudstaden. Oaktadt svenska statsmakterna själfva påkallat utredning om halfva människosläktets medborgarefråga och därpå nedlagt kostnader, söker man på alla sätt äfven från officiellt håll taga afstånd från denna kongress. Hvilken ospard möda gör man sig icke för att afstyra ett litet obetydligt bidrag från kommunen. Och huru småsynt enligt mitt tycke har icke den maskulina kulturvärld, som styr öfver vårt riksdagshus, till sist grusat förhoppningarna att få erbjuda kongressen en representativ möteslokal.

En sak, som borde särskildt ligga oss om hjärtat, är skapandet af ett världsspråk. Det nuvarande tillståndet blir med växande samfärdsel och demokratisering allt ohållbarare, och i synnerhet är ställningen olidlig för skandinaverna och andra små folk, hvilka ej såsom schweizare och belgare ha ett af de stora språken till modersmål. När sedan en gång äfven ryska språket och äfven de stora asiatiska språken blifva oumbärliga, hvilket blott är en tidsfråga, är den babyloniska förbistringen fullständig. Det är verkligen en aktuell fråga af största vikt att erhålla ett världsspråk, som till sist inläres i alla länders folkskolor och begagnas vid alla mellanfolkliga förhandlingar. Måhända skall ett sådant språk i någon aflägsen tid äfven blifva världens talspråk.

Man kunde nu tänka sig att till världsspråk upphöja något lef-

vande tungomål. Italienska språket exempelvis är både vackert och därtill förtjänt att hedras såsom ättling af det gamla världsspråket latin. Men detta anses af flera skäl ej låta sig göra. Sträfvandena ha därför koncentrerat sig på att skapa ett nytt lättlärt språk, och i dessa sträfvanden ha vi som sagdt en särdeles stor uppfordran att nitiskt taga del. Det är klart, att ett sådant språk måste ha en enhetlig ledning. Stockholm skulle ju lämpa sig till hemort för dessa sträfvanden äfven med hänsyn till sitt läge mellan de germanisk-latinska och slaviska språkområdena.

Nu har det af mig i dessa dagar försports, att från utlandet ifrågasatts, att Sverige skulle taga initiativ till en officiell kongress i världsspråksfrågan samt eventuellt blifva säte framdeles för denna högviktiga världsangelägenhet. Men äfven detta frö läser hota att tvina bort.»

Det är otvifvelaktigt, att lifliga utländska förbindelser äro till nytta för ett lands utveckling och att man bör göra allt för att främja dessa utan att därför med tanke på en enda stor framtidsstat behöfva använda dem såsom medel till en allmän kosmopolitisering.

Utskottet.

Såsom af motionären framhållits, äro emellertid vägarne till en vidgad utrikes samfärdsel många. Ehuru väl det icke kan förnekas, att den af herr Lindhagen föreslagna åtgärden att försöka förlägga hit till nordnordost institutioner och möten för främjande af mänsklighetens samfälliga intressen, bland annat skulle medföra lifligare förbindelser med utomstående länder och bidraga till att göra de nordiska länderna mera kända, så kan det ändock ifrågasättas, huruvida de åtgöranden från svensk sida, som motionären afser, äro att anbefalla, innan man är fullt säker på nyttan af att åt internationella representationer (institutioner och möten) öfverlämna vården af de olika ländernas intressen.

Gentemot denna sistnämnda uppfattning framhålles ju med rätta lämpligheten af att så mycket som möjligt själf ta hand om sitt eget lands intressen och värna om dem.

Häraf behöfver ju icke följa, att sådana intressen, som framför andra kunna kallas mera allmänmänskliga, åsidosättas, eburu de inskränkta att gälla eget land och folk. Men så länge det inom vårt eget land finnes så oändligt många mänskliga intressen att ta vara på, synes det lämpligt att i första hand ägna dem sin omtanke och uppmärksamhet och att såväl statsmakterna som enskilda rikta sina bemödanden på att gagna dem.

Många och stora fördelar skulle kunna vinnas genom införandet af ett världsspråk eller internationellt hjälpspråk. Tanken härpå har tilltalat mången idealist, och berömda vetenskapsmän ha med intresse om-

fattat densamma. Bland dessa finnas de, som äro öfverens om att för vetenskapen ett internationellt hjälpspråk länge varit ett känt behof och att detta skall kunna fyllas genom införandet af hjälpspråket Ido. Äfven utom vetenskapsmännens krets har världsspråkets sak fått många förfäktare.

I Sverige ingår hjälpspråket Esperanto såsom valfritt ämne vid enskildt läroverk, Lunds privatgymnasium.

Föreningar ha bildats och möten ha hållits i syfte att främja hjälpspråkets utbredning, och särskildt har det varit Belgien, Holland och Schweiz, som på grund af sina lägen midt emellan stora kulturländer varit platsen för dylika rörelser. Nu senast ingår från Bern underrättelsen om att där bildats en förening för upprättande af en världsspråksbyrå och med uppgift att anmoda Schweiziska förbundsrådet att inbjuda regeringarna i alla kulturländer att sända delegerade till en internationell konferens, som skulle sysselsätta sig med frågan om ett internationellt hjälpspråk. Äfven Sverige torde komma i tillfälle att blifva representeradt vid den ifrågasatta konferensen, ty enligt hvad som uppgifves, har enskild hänvändelse gjorts till hans excellens utrikesministern om Sveriges representerande vid densamma.

Med hänsyn till att såväl frågan om platsen för de internationella mötena och institutionerna som främjandet på officiell väg af ett världsspråk äro väl beaktade genom det intresse dessa frågor såväl inom Sverige som utomlands åtnjuta från statsmaktens, enskildas och korporationers sida, finner utskottet ingen anledning att särskildt påkalla den svenska regeringens bemödanden uti ifrågasatt hänseende, och får utskottet alltså hemställa,

att herr Lindhagens ifrågavarande motion icke måtte till någon Andra kammarens åtgärd föranleda.

Stockholm den 7 mars 1910.

På utskottets vägnar:

M. STRÖM.

Reservation

emot utskottets beslut och motivering anmäldes af herr *Svensson* i Nyköping.